

RHO 217942:1

**SAVITAIPALE, KÄRNÄKOSKEN LINNOITUKSEN PIENOISMALLIN
PERUSTUSKUOPAN DOKUMENTOINTI 12.11.2009**

Museovirasto, rakennushistorian osasto
Päivi Hakanpää

Arkisto- ja rekisteritiedot:

MJ-rekisteritunnus: 1000002083

Rauhoitusluokka: 1

Kunta: Savitaipale

Tilat ja omistajat: 739-432-1-79 Kaarlo ja Martti Rantala (oikeuden omistajat)

Tutkimuksen laatu: Kärnäkosken linnoituksen pienoismallin perustuskuopan dokumentointi

Ajoitus: 1700–1800-luku

Peruskartta: PK 313212 Kuolimo
Linnoitus pkoo=6795053 ja ikoo=3538283, x=83 m mpy
KK3 pkoo=6795024.90 ja ikoo= 3538358.60

Tutkimuslaitos: Museovirasto, rakennushistorian osasto (MV/RHO)
FM Päivi Hakanpää

Kenttätöaika: 12.11.2009

Tutkitun alueen laajuus: 1 m²

Rahoittaja: Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Museovirasto

Digitaaliset kuvat: MV/RHO 217942:1–3.

Aikaisemmat löydöt: KM 2008052:1–11. Diar. pvm 2.9.2008.

Tutkimushistoria:
Ahvenisto, Tapani 1966: Kärnäkosken linnoituksen inventointikertomus. MV/ RHOA.
Hakanpää, Päivi 2008. Savitaipale, Kärnäkosken linnoituksen inventointi ja kartoitus 31.3.–25.4.2008. MV/RHOA.

Alkuperäinen raportti: Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHOA)

1. Johdanto

Pietarin kivikilpi -hankkeen tavoitteena on päivittää kohteiden dokumentointia ja inventointia, kehittää opastusjärjestelmää sekä parantaa Kaakkois-Suomen linnoitusten saavutettavuutta matkailukohteina. Kärnäkosken linnoitus inventoitiin ja kartoitettiin keväällä 2008. Saman vuoden joulukuun alussa kaivettiin sekä dokumentoitiin linnoituksen sisäpuolelle tehty opastustaulun perustuskouppa.¹ Linnoituksen havainnollistamiseksi oli pronssista valettu käsin kosketeltava pienoismalli. Se pystytettiin linnoituksen ulkopuolelle, sisäänkäynnin viereen. Linnoituksen pienoismallin perustuskouppa kaivettiin ja dokumentoitiin 12.11.2009.

2. Perustuskouppa (koekuoppa 3)

Koekuoppa kaivettiin aivan sisäänkäynnin viereen, 0,5-1,5 metriä linnoitusta kiertävän lammasaidan itäpuolelle. Osa kaivumaasta seulottiin seulalla, jonka silmäkoko oli 10 x 10 mm. Kaivetut maat laitettiin takaisin kuoppaan betoniantura perustuksen päälle.

Kuopan pinta-ala oli 1,0 m². Pintaturpeen alla oli noin 10 cm paksu, hiekansekainen multakerros, josta löytyi markan raha vuoden 1976, karamellipapereita ja pullonkorkkeja. Hiekansekaisen multakerroksen alla oli 15 cm:n paksuudelta kiven-, tiilimurskan ja savensekaista hiekkaa. Hiekkakerros oli ulkovallin maaluisen maata, joka sisälsi myös purkujätettä. Kerroksen alta paljastui hiilen- ja mullansekainen savikerros, josta löytyi rautanaula. Kerros oli todennäköisesti linnoituksen aikainen maan pintakerros. Perusmaa oli vaaleanharmaata siltinsekaista hiekkaa. Koekuopan maakerrosten paksuudet olivat:

- 0–10 cm Pintaturve.
- 10–20 cm Mullansekainen hiekka. Yksikkö oli tahmea ja väriltään tummanruskea.
- 20–35 cm Kiven-, tiilimurskan- ja savensekainen hiekka. Yksikkö oli irtonainen ja väriltään ruskea.
- 35–45 cm - Hiilen- ja mullansekainen savi. Yksikkö oli tahmea ja väriltään tummanharmaa.
- 45–60 cm Siltinsekainen hiekka. Yksikkö oli tiivis, paikoitellen kova ja väriltään vaaleanharmaa.

Hiilen- ja mullansekaisesta savesta löytyneen naulan kanta oli soikea ja varsi neliön muotoinen. Kannan koko oli 15 x 17 mm. Katkenneen naulan pituus oli 38 mm. Ruostuneen naulan varressa oli jälkiä poikittaisista puun syistä. Naulaa ei talletettu.

Kuva. Päivi Hakanpää.

¹ Hakanpää 2008.

Kuva. Linnoituksen aikainen todennäköinen pintakerros oli noin 35 cm nykyisen maan pinnan alapuolella. Kuvattu kaakosta. Päivi Hakanpää RHOA 217942:2

Kuva. Kosketeltava pienoismalli pystytettynä. Kuvassa Heimo Pajunen, Pekka Jäkälä ja Timo Käyhty. Kuvattu koillisesta. Päivi Hakanpää RHOA 217942:3

3. Lopuksi

Pienoismallin pystyttämistä varten tehtiin kuoppa sisäänkäynnin viereen. Kuopasta paljastui noin 35–45 cm syvyydestä linnoituksen aikainen maanpinta. Tämän alla perusmaa oli vaaleanharmaata siltinsekaista hiekkaa. Koekuopasta ei havaittu rakenteita ja löytöjä ei otettu talteen.

Helsingissä 13.11.2009

Päivi Hakanpää

Kuvaluettelo

Kuvan numero	Aihe	Aiheen paikat	Kuva-tyyppi	Mitat	Kuvaaja
217942:1	Kärnäkosken linnoitusta esittävä koskeltava pienoismalli pystytettynä.	Savitaipale, Kärnäkoski	Digitaalikuva	2304 x 3072 pixel	Päivi Hakapää
217942:2	Linnoituksen aikainen todennäköinen pintakerros oli noin 35 cm nykyisen maan pinnan alapuolella.	Savitaipale, Kärnäkoski	Digitaalikuva	2304 x 3072 pixel	Päivi Hakapää
217942:3	Kosketeltava pienoismalli pystytettyinä ja sen ympäristöä viimeistellään.	Savitaipale, Kärnäkoski	Digitaalikuva	2304 x 3072 pixel	Päivi Hakapää